

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
OBSAH	7
0. KONCEPCE A FAKTORY ONTOGENEZE PSYCHIKY	11
<i>0.1. Činitelé a zákony vývoje psychiky .....</i>	<i>13</i>
<i>0.2. Teorie duševního vývoje osobnosti .....</i>	<i>19</i>
1. RANÉ DĚTSTVÍ	25
<i>1.0. Obecná charakteristika duševního vývoje v raném dětství .</i>	<i>26</i>
<i>1.1. Novorozenec .....</i>	<i>28</i>
1.1.0. Výchozí charakteristika psychiky	28
1.1.1. Elementární cití	29
1.1.2. Probouzení emocionality	31
1.1.3. Kontakty s prostředím	32
1.1.4. Činitelé vývojových potíží	33
1.1.5. Rodičovská péče	34
<i>1.2. Kojenec .....</i>	<i>35</i>
1.2.0. Celkový charakter vývojových změn	35
1.2.1. Rozvoj orientace	36
1.2.2. Prožívání a sebeuvědomování	41
1.2.3. Vnější vlivy	44
1.2.4. Činitelé možných potíží	45
1.2.5. Výchovné působení	47
<i>1.3. Batole .....</i>	<i>48</i>
1.3.0. Obecná charakteristika duševních změn	48
1.3.1. Výkony poznávacích procesů	50
1.3.2. Úroveň prožitků a sebehodnocení	55
1.3.3. Vlivy prostředí	61
1.3.4. Možné duševní potíže	63
1.3.5. Výchovné aspekty	66

1.4. Předškolní věk	68
1.4.0. Celková charakteristika psychiky	68
1.4.1. Kvality poznávacích procesů	69
1.4.2. Subjektivní prožívání a východiska chování	76
1.4.3. Faktory prostředí	85
1.4.4. Nevyrovnanost vývoje a adaptační potíže	90
1.4.5. Vliv výchovy	96
1.4.6. Aspekty školní zralosti	98
2. DĚTSTVÍ A PREPUBERTA	103
2.0. Obecná charakteristika duševních změn v dětství a prepubertě	104
2.1. Rozvoj racionálně–kognitivních procesů u dětí a v prepubertě	109
2.1.1. Kvality pozornosti	111
2.1.2. Změny citivosti	112
2.1.3. Vývoj vnímání	113
2.1.4. Paměť a obrazotvornost	116
2.1.5. Úroveň myšlení	120
2.2. Vývoj imaginativně–emotivních funkcí v dětství a prepubertě	130
2.2.1. Rozvoj emocionality u dětí	132
2.2.1.1. Imaginativní aktivity	134
2.2.1.2. Úroveň morálního cítění	139
2.2.2. Formování základních složek Jáství v dětství	142
2.2.2.1. Sebepoznávání (odhalování reálné způsobilosti)	143
2.2.2.2. Sebepečetí (osobně koncipovaná představa sebe sama) ...	144
2.2.2.3. Sebehodnocení (subjektivní sebeoceňování vlastní hodnoty)	146
2.2.3. Specifické kvality dětských konativních projevů	149
2.2.3.1. Vývoj hry a zájmů	150
2.2.3.2. Vyspělost volných procesů	154
2.3. Interakce subjektu s vnějšími podmínkami	157
2.3.1. Rodina a duševní vývoj	158
2.3.1.1. Formativní funkce členů rodiny	161
2.3.1.2. Hoši a dívky	165

2.3.1.3. Neúplná rodina	167
2.3.2. Škola a rozvoj osobnosti	170
2.3.2.1. Prostředí a duch školy	172
2.3.2.2. Dopad osobnosti učitele	173
2.3.2.3. Vývoj sociálních vztahů ve třídě	175
2.3.3. Mimoškolní vlivy a vývoj psychiky	178
2.3.3.1. Dynamika vztahů ve vrstevnických skupinách	178
2.3.3.2. Jiné vnější vlivy	181
2.4. Dětské adaptační potíže, organická poškození a duševní nemoci	183
2.4.1. Adaptační potíže v dětství a prepubertě	185
2.4.1.1. Projevy adaptačních potíží u dětí	186
2.4.1.2. Adaptační potíže v období prepuberty	187
2.4.2. Organicky podmíněné poruchy u dětí	192
2.4.2.1. Hyperkinetické poruchy	193
2.4.2.2. Poruchy učení	194
2.4.2.3. Poruchy řeči a chování	197
2.4.3. Dětské neurotické příznaky a poruchy	200
2.4.3.1. Neurotické příznaky v dětství	202
2.4.3.2. Neurotické symptomy v prepubertě	205
2.5. Poznámky k výchově dětí	208
2.5.1. Charakter výchovného působení	212
2.5.1.1. Výchovné přístupy v rodině	212
2.5.1.2. Krajní prostředí výchovy	216
3. DOSPÍVÁNÍ	221
3.0. Obecná charakteristika vývojových změn v dospívání	222
3.0.1. Puberta	226
3.0.2. Adolescence	229
3.1. Vývojové změny racionálně-kognitivních procesů v dospívání	231
3.1.1. Činitelé kvality vnímání	232
3.1.2. Paměť, učení a integrace poznání	236
3.1.3. Úroveň myšlení	237
3.1.4. Změny charakteru tvořivosti	243

3.2. Formování imaginativně–emotivních složek integrity osobnosti	247
3.2.1. Prožívání dospívajících	250
3.2.2. Zralost Jáství	255
3.2.2.1. Kognitivní složky Jáství	256
3.2.2.2. Afektivní složky Jáství	259
3.2.2.3. Konativní složky Jáství	271
3.2.3. Kvalita a osobní východiska volního jednání	284
3.2.3.1. Plánovitost	285
3.2.3.2. Ideály, ideje a hodnoty	286
3.2.3.3. Charakter	295
3.3. Interakce dospívajících s vnějšími podmínkami	296
3.3.1. Funkce rodiny	301
3.3.1.1. Devalvační a evalvační faktory rodinné interakce	301
3.3.1.2. Role rodičů	305
3.3.2. Výchovné a vzdělávací instituce	309
3.3.2.1. Vliv školy	309
3.3.2.2. Cesta k profesionalitě	314
3.3.3. Vztahy vrstevníků	316
3.3.3.1. Funkce skupiny a její úskalí	317
3.3.3.2. Hlubší mezilidské vztahy	319
3.4. Nepřizpůsobené chování a poruchy psychiky	330
3.4.1. Maladaptace	331
3.4.1.1. Odvracení od problémů	333
3.4.1.2. Sebeidealizace	336
3.4.1.3. Konformita	337
3.4.1.4. Agresivita	338
3.4.2. Závažnější adaptační problémy	340
3.4.3. Stručný přehled duševních nemocí	344
3.5. Výchovné přístupy k dospívajícím a proces emancipace ...	348
3.5.1. Nezasahování	349
3.5.2. Autoritativnost	350
3.5.3. Optimální výchovné působení	351
4. VÝBĚR POUŽITÉ LITERATURY	365